

چکیده پژوهش

این پژوهش به روش تجربی و پیمایشی و با هدف تعیین میزان استفاده از کلیه نشریات ادواری لاتین مربوط به سال ۱۹۹۷ موجود در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی کرمان با توجه به عامل دسترس پذیری و درجه اهمیت هر نشریه از دید اعضای هیئت علمی انجام شد. به این منظور از تلفیق دو روش عینی و ذهنی استفاده شد و طی یک دوره سه ماهه، با روش برچسب گذاری، تعداد دفعات استفاده از نشریات محاسبه گردید. سپس با استفاده از پرسشنامه که به صورت لیستی از عناوین هر رشته بطور مجزا تهیه شده بود، اقدام به نظرخواهی از اعضای هیئت علمی هر گروه آموزشی گردید.

در این پژوهش دو فرضیه مطرح شده که عبارتند از:

(۱) بین استفاده عینی از نشریات و درجه اهمیت آنها از دید اعضای هیئت علمی هر گروه آموزشی، به تفکیک، تفاوت معنی داری وجود دارد.

(۲) میزان استفاده از نشریات در دسترس بیشتر از نشریاتی است که در دسترس نمی باشند.

جامعه آماری شامل دو بخش بود. بخش اول مشتمل بر ۳۹۹ عنوان و ۳۸۷۱ شماره نشریات ادواری لاتین بود که از این تعداد ۶۱ عنوان (۳/۱۵٪) و ۴۱۰ شماره (۶/۱۰٪) بعنوان مجلات در دسترس در دانشکده دندانپزشکی نگهداری می شد و بخش دوم را ۲۵۰ نفر اعضای هیئت علمی تشکیل می داد که در طول اجرای طرح در دانشگاه علوم پزشکی کرمان شاغل بودند.

نتایج پژوهش نشان می دهد که از کل مجلات مورد بررسی، تعداد ۱۲۶ عنوان (۵/۳۱٪) و ۱۴۰۵ شماره (۳/۳۶٪) در طول اجرای طرح مورد استفاده قرار گرفت؛ در حالیکه ۲۷۳ عنوان (۴/۶۸٪) و ۲۴۶۶ شماره (۷/۶۳٪) حتی یکبار هم استفاده نشده اند. از کل عناوین استفاده شده، ۱۹ عنوان (۱/۱۵٪) و ۱۵۶ شماره (۱/۱۱٪) مربوط به مجلات در دسترس و ۱۰۷ عنوان (۹/۸۴٪) و ۱۲۴۹ شماره (۲/۳۲٪) مربوط به مجلات غیر دسترس بود.

بطور کلی از مجموع نشریات مورد بررسی ۴۷۴ بار یا به عبارتی از هر شماره نشریه بطور متوسط ۴۸٪ بار در سال استفاده شد. پر استفاده ترین نشریه مربوط به دو رشته پرستاری و قلب از مجموع نشریات غیر دسترس بود.

دیگر یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از مجموع ۳۹۹ عنوان که توسط اعضاء هیئت علمی ارزیابی شدند ۵ عنوان (۱/۳٪) کم اهمیت، ۳۸ عنوان (۹/۵٪) نسبتاً مهم، ۱۳۷ عنوان (۳۴/۳٪) مهم و ۲۱۲ عنوان (۵۳/۱٪) مهمترین شناخته شدند؛ که از این ۲۱۲ عنوان تعداد ۷۴ عنوان (۳۴٪) مورد استفاده قرار گرفت در حالیکه ۱۳۸ عنوان (۶۵٪) بدون استفاده ماند.

ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد که بین استفاده از نشریات و درجه اهمیت تعیین شده توسط اعضاء هیئت علمی تنها در مورد چهار گروه دندانپزشکی ($r=0/3306, p=0/008$)، پرستاری ($r=0/5443, p=0/456$) و غدد ($r=0/7654, p=0/002$) جراحی ($r=0/3602, p=0/024$) تفاوت معنی داری وجود دارد. به این ترتیب در این سه گروه فرضیه اول تأیید و در سایر گروهها رد می‌شود.

با استفاده از آزمون Z در سطح معنی داری $\alpha=0/05$ (که با توجه به جدول برابر با ۱/۶۵ می‌باشد)، وضعیت استفاده از کل نشریات با توجه به عامل دسترس پذیری، بررسی و فرضیه دوم رد شد

$$(Z=1/444)$$

با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد گردید:

الف) انتخاب نشریات به ترتیب اولویت زیر صورت گیرد:

۱) پر استفاده و با اهمیت.

۲) کم استفاده و با اهمیت.

۳) پر استفاده و کم اهمیت. به جای مجلات کم استفاده و کم اهمیت و نیز مجلات بدون استفاده،

عناوین پیشنهادی اعضای هیئت علمی جایگزین گردد.

ب) تأثیر سایر عوامل بر استفاده از جمله میزان تحصیلات، آشنایی به زبان انگلیسی، حجم کارهای

تحقیقاتی و غیره نیز در تحقیقات آینده مورد بررسی قرار گیرد.